

управява духовно, а именно западния дѣлъ на нѣкогашнитѣ бѣлгарски земи, съ столица Охридъ. Теофилактъ, ако и архипастиръ на Охридската архиепископия, се отнася съвсѣмъ непастирски къмъ своето стадо. Гръкъ по родъ, отъ Евбея, царигражданинъ по възпитание и изтънченостъ, бивши дяконъ въ Св. София цариградска, близъкъ на църскитѣ особи и роднини, Теофилактъ се гнуса отъ своето паство, отъ неговитѣ селски навици и простота. Това свое паство и въ прѣзрѣнието си той нарича „бѣлгарско“. Ето прочее само нѣколко извадки отъ тоя родъ.

Въ писмо до Анема той пише за бѣлгаритѣ въ и около Охридъ: „Обяснявашъ ми моя сънь, о мой най-мили между хората, че съмъ се билъ поварварилъ, като живѣя съ бѣлгаритѣ. Разсжди прочее, колко съмъ изпилъ отъ чашата на селацината, като живѣя отъ толкова години далечъ отъ чрътога на мъдростъта и съмъ пиянъ отъ некултурностъ... За насъ прочее, които сме отъ години вече въ земята на бѣлгаритѣ, простотията е станала другарка и сътрапезница“ (Τὸ ἐμὸν ὄναρ μοι λέγεις, ἀνδρῶν ἐμοὶ ποθεινότετε, ἐκδεδαρβαρῶσθαι λέγων ἐν μέσοις Βουλγάροις. Σκόπει γὰρ ὅσον ἐγὼ τοῦ τῆς ἀγροικίας κρατῆρος πέπωκα, τοσοῦτων ἐτῶν τῶν τῆς σοφίας χωρίων ἀποδημῶν, καὶ ὡς ἐμεθύσθην τῆς ἀμουσίας . . . Ἡμῖν μὲν οὖν, ὡς χρονίοις οὖσιν ἐν γῇ Βουλγάρων, ὁμότροφος ἤδη ἡ ἐγροικία καὶ ὁμόεστις. — Theophylacti epistola XXI. Ed. Meursio).

Въ писмо до великия domestikъ изтънчениятъ Теофилактъ се тѣжи отъ Охридъ отъ нечиститѣ варвари бѣлгари и отъ тѣхнитѣ кожуси: „Робувамъ не у богата царица, чиста и хубава, съ една рѣчь не у златната Афродита, но у нечиститѣ роби варвари, съ тѣхнитѣ вонещи кожуси“ (... Πλὴν ὅσον οὐ βασιλίδι δουλεύω πλουσίᾳ, καθαρῇ τε καὶ καλῇ, καὶ συνόλως Ἀφροδίτῃ χρυσῇ, ἀλλὰ δούλοις βαρβάροις ἀκαθάρτοις κινάυρας κωδίων ἀπόζουσιν. — Idem, Epist. II. Ed. Lamio).

На връщане въ Охридъ, слѣдъ едно свое пжтуване, вѣроятно до Цариградъ, Теофилактъ пише на императрица Мария: „И тѣй сега се връщамъ при бѣлгаритѣ, азъ, царигражданинъ по душа, чужденецъ на бѣлгаритѣ, и вече мириша на гнило, както овчитѣ кожуси на бѣлгаритѣ“ (Κάτεμι τοῖνον ἐπὶ Βουλγάρους ἀτεχνῶς Κωνσταντινουπολίτης, τὸ ξένον Βούλγαρος, ἀπίζων σαπρίας, ὡς ἐκοῖνο τοῦ τῶν κωδίων γράσου. — Idem, Epist. I. Ed. Lamio).